

Försök inte lura mig

SeniorNet Sweden - 2025-10-17

Syftet med mötet

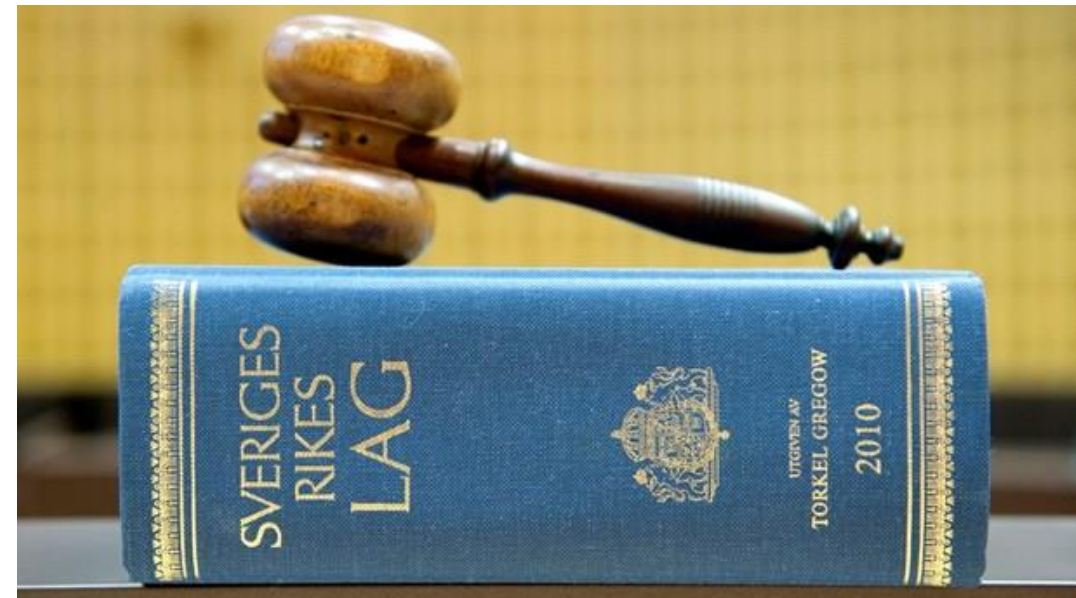
- Öka medvetenheten om olika brottstyper och hur man kan försvåra för bedragarna.
- Stärka din förmåga att stå emot bedrägerier.
- Minska känslan av skam om du blir utsatt för bedrägeri eller annat brott.

Vad är ett bedrägeri?

En gärningsperson som med uppsåt
vilseleder någon

att göra något där
gärningspersonen tjänar ekonomiskt på
det

och den som blir vilseledd lider en
ekonomisk skada.

Bedrägerier – en snabb översikt

I Sverige anmäldes ca 230 000 bedrägeribrott under 2024. Problematiken går inte enbart att utreda bort, det måste även till brottsförebyggande åtgärder.

2024 uppgick brottsvinsterna för bedrägeribrotten till 6,3 miljarder kronor.

De är inte ovanligt att bedrägerier sker enbart genom att gärningsperson och offret har kontakt via internet eller telefon. Gärningspersonen kommer över brottsvinsterna genom digitala överföringar.

Bedrägeribrott – numera ett mängdbrott

Cirka var sjätte anmält brott i Sverige är ett bedrägeribrott.

Var fjärde medborgare oroar sig för att bli lurad på nätet, enligt Brottsförebyggande rådets trygghetsundersökning 2024 (NTU).

Vilka är det som drabbas?

- Äldre och funktionsnedsatta har hittills lyfts fram som de mest utsatta för bedrägerier men utvecklingen visar att företag och yngre har kommit att utsättas alltmer.
- Det finns olika tillvägagångssätt inom bedrägerier och de slår mot olika åldersgrupper. Det är därför viktigt att komma ihåg att **alla kan drabbas av bedrägerier.**

Social manipulation

- Innebär att manipulera människor till att utföra handlingar med hjälp av psykologiska tekniker. Ofta genom att felaktigt utge sig för att vara en person med befogenheter som exempelvis polis, läkare eller bankanställd. Metoden kallas också för "social hacking".
- Social manipulation/social hackning ligger ofta till grund för telefonbedrägerier, bedrägliga-sms och bluffmejl.

När sker brotten och vem är gärningspersonen?

- Brotten sker ofta på dagtid men kan ske närsomhelst.
- Det finns inget tydligt mönster på hur gärningspersonerna ser ut, men de uppfattas som hjälpsamma och trevliga.

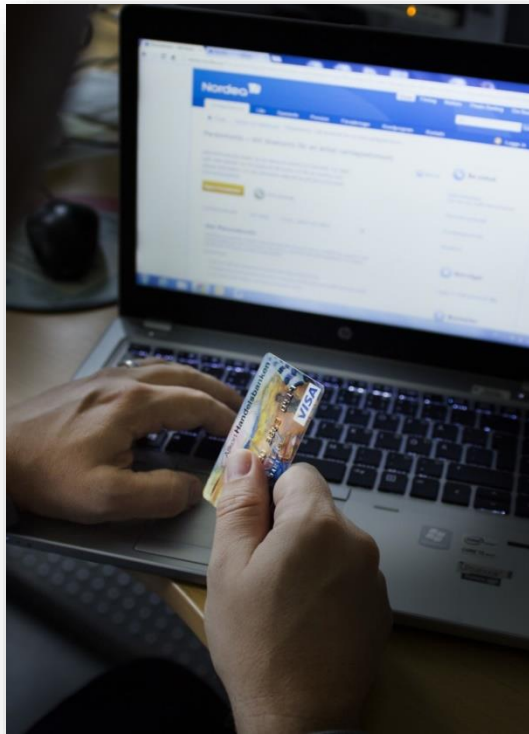
Vid uttagsautomat och vid kassa

Tips vid uttagsautomat och kassa

- Täck för med handen eller kroppen så att andra inte kan se din kod.
- Kortterminalen går att vrida på.
- Ha ett mönster som är längre än fyra siffror, men det är endast fyra siffror som trycks ner.
- Be personen bakom dig att inte stå så nära.
- Om någon försöker att distrahera dig i samband med att du knappar in koden eller när du går därifrån så bör detta ses som en varningssignal.

Kortbedrägerier på Internet

Stäng ditt kort för internetköp om din bank erbjuder den möjligheten.

Kontrollera om webbutiken ser trovärdig ut. Titta också efter kundrecensioner på t.ex. Google eller Trustpilot.

Spara aldrig dina kortuppgifter online.

Telefonbedrägerier - Så här kan dom gå till

- Du får ett samtal från någon som utger sig vara från en myndighet, ett företag eller en bekant/släkting.
- Bedragaren kan försöka stressa dig genom att säga att du är på väg att förlora pengar.
- Bedragaren vill få dig att använda BankID eller bankdosa och signera något digitalt och/eller swisha.

Åtgärder som förhindrar ett bedrägeri via telefon

- Logga inte in på BankID eller på bankdosan på uppmaning av någon som kontaktar eller ber dig om det.
- Lämna aldrig ut bankkort, legitimation eller koder till någon okänd person.
- Är du osäker på att personen är den som den utger sig att vara ska du ringa tillbaka på ett nummer som du redan har eller själv letar fram.

STOPP

**Inga företag eller myndigheter ringer och ber dig signera
med BankID eller bankdosa.**

Bedragarna testar hela tiden nytt

Lämna sidan

Bedragare utger sig vara från bibliotek – flera äldre drabbade i Stockholm

Polisen i Stockholm varnar för en serie telefonbedrägerier där äldre personer blivit utsatta av bedragare som utgett sig för att arbeta på bibliotek.

Bedragarna påstår att de måste bekräfta eller betala för beställningar av böcker och lurar offren att lämna ut bankuppgifter eller använda Bank-ID. I vissa fall har de även lyckats fjärrstyra de drabbades datorer för att stjäla pengar. Under första veckan i januari har flera personer bosatta i norra Stockholm, alla över 80 år, blivit kontaktade av bedragare.

Polisen uppmanar äldre och deras anhöriga att vara extra vaksamma och aldrig ge ut personlig information till okända personer. Vid misstänkt bedrägeri ska man omedelbart kontakta polisen.

Bedrägeri via SMS (Smishing)

- Ring aldrig tillbaka till ett telefonnummer som anges i ett sms.
- Klicka inte på länkar från okända avsändare.
- Bli inte stressad, det är en skrämseltaktik.
- Lämna inte ifrån dig personlig information i formulär.

7726

- Sveriges teleoperatörer har ett gemensamt kortnummer 7726 dit man kan vidarebefordra alla misstänkta bedrägliga SMS.
- Om de behöver mer information kommer du bli kontaktad av din operatör.

Bedragare gripna för brott mot äldre

Fyra misstänkta för grova bedrägerier mot äldre greps i fredags förra veckan och ytterligare två har anhållits efter tillslag under onsdagen mot guldbutiker i Skärholmen.

Fyra personer greps under morgonen den 22 augusti och är misstänkta i en pågående utredning rörande grovt bedrägeri. I utredningen sitter det ytterligare en person häktad sedan tidigare.

– Att vi på en och samma dag kunde gripa flera personer som varit anhållna i sin utevaro betyder mycket för utredningen, säger Robin Jansson Engström som är polisens utredningsledare.

SMS om hyrbilar

Utredningen består i dag av cirka 11 brottsoffer som fått sms från bedragare som utgett sig vara från ett hyrbilsföretag med uppmaningen att ringa tillbaka till ett

Bluffakturor/falska fakturor

- Står det någonstans att fakturan egentligen är ett erbjudande av något slag?
- Är varan/tjänsten beställd eller köpt av dig?
- Är bank- eller plusgironumret samma som förra gången?

Frågor och svar

Jag har hört att bedragare kan ringa från ett nummer som ser ut att tillhöra någon annan

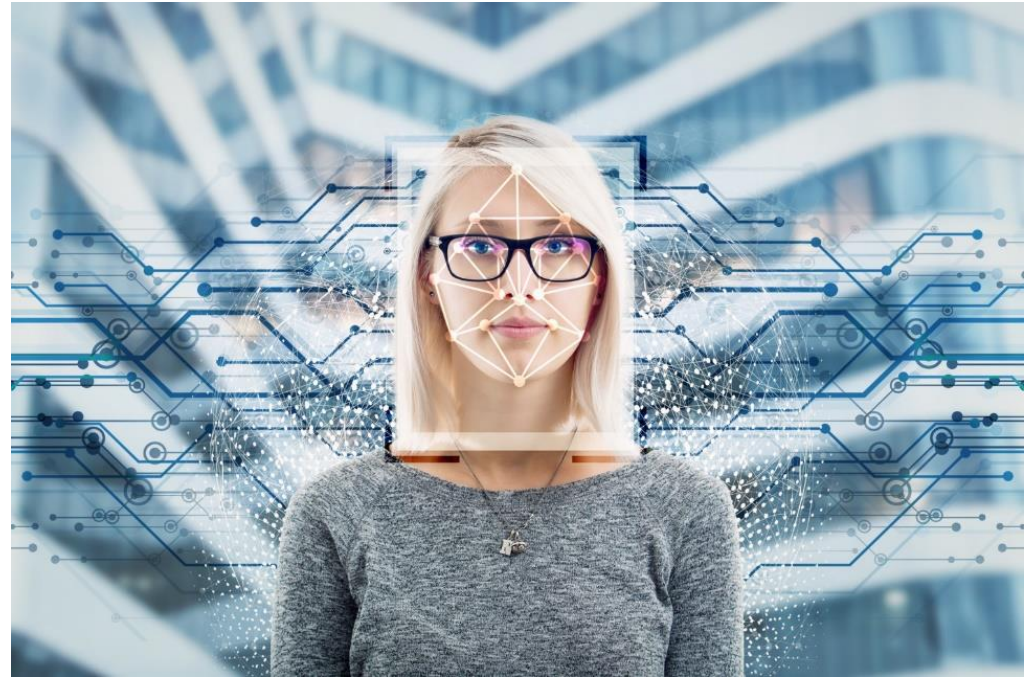
- Ja, det stämmer att det är ett av de sätt som bedrägerier sker på. Spoofing är när bedragaren maskerar numret de ringer ifrån med ett annat.
- Sedan december 2023 kan telekomoperatörerna stoppa inkomna mobilsamtal från utlandet som maskeras som svenska fasta nummer. De arbetar även med att kunna stoppa samtal från utlandet som maskeras till ett svenskt mobilnummer.

Artificiell intelligens

Artificiell intelligens, AI, är förmågan hos datorprogram och/eller robotar att efterlikna människors intelligens.

AI kan låta som någon du känner.

Lägg på luren. Ring sedan upp personen på ett nummer som du har sedan tidigare.

Hur hittar bedragarna mina personuppgifter?

- På internetsidor som t.ex. Ratsit och Mrkoll går det att hitta den informationen. Detta är tillåtet på grund av offentlighetsprincipen som är en del av grundlagen.
- På de flesta sidorna går det att dölja/ta bort sina uppgifter – det skiljer sig hur länge och hur man gör. Därför måste man kontakta varje sida/företag var för sig.

Hur kan jag veta att det verkligen är banken eller polisen som ringer?

- Banker eller myndigheter ringer aldrig och ber någon att logga in eller lämna ut några koder.
- Bedragarna är skickliga så om du är osäker, lägg på luren och ring upp på ett nummer du letat fram själv.

Kan bedragarna kapa mitt BankID?

- BankID är en elektronisk id-handling, som går att jämföra med ett pass.
- Bedragarna vill få dig att använda ditt BankID så att de kommer åt dina konton och kan överföra dina pengar till sig.
- Det går inte att kapa ett BankID.

Vad ska jag göra om jag misstänker att jag blivit utsatt för ett bedrägeri?

- Kontakta din bank skyndsamt! Berätta vad som hänt och spär dina bankkonton och ditt BankID.
- Gör en polisanmälan.
- Ta hjälp och stöd av någon du litar på.

Hur och varför ska man polisanmäla?

- Anmälan gör du enklast genom att ringa 114 14.
- Det är via brottsanmälningar som polisen får information om hur brottsligheten ser ut. Med den informationen går det att kartlägga brottslingarna och deras tillvägagångssätt. Det ger polisen möjlighet att förhindra fler brott.

Får jag tillbaka mina pengar om jag har blivit utsatt?

- Kontakta din bank som har svaret på din fråga.

INNAN DET HÄNDER

- Förbered dig genom att ta reda på vilka jourtelefonnummer som gäller för din bank och spara det t ex i mobiltelefonen.
- Öva på hur du ska göra om/när en bedragare kontaktar dig.
- Skriv upp vilket fraktföretag som ska leverera varan du köpte på internet.

Tack för att ni kom och lyssnade

Tips!

- Lägga på luren om en okänd ringer.
- Ta ett andetag, behåll lugnet och gör inget impulsivt.
- Lämna aldrig ut koder eller bankkort till en okänd.

ST**PPA!**BROTT

Tips!

- Logga aldrig in med BankID om en okänd uppmanar dig till det.
- Misstänker du bedrägeri, prata med någon du litar på.

ST**PPA!**BROTT